

Korkunç bir şeyler olmuşsa...

Yaşayabilecekleriniz ...

Yeniden yaşantılama

- Uyanırken veya rüya görürken, travmaya neden olan olayla ilgili kaçamadığınız düşünce veya görüntüler
- Yaşanan olayı hatırlatan duygusal ve bedensel tepkiler vermek
- Olayın tekrar yaşandığı duygusu ("flash-back")

Kaçınma veya geri çekilme

- Travmatik olayı konuşmaktan, hakkında düşünmekten veya ilgili duygulardan kaçınma
- Olayın hatırlatılmasından kaçınma (olayla ilgili yerler, kişiler)
- Duyguların zayıflaması, duygusal körelme
- Başkalarının sizi dışladığı, size yabancı durduğu duygusu, sosyal ilişkilerde geri çekiliş
- Normalde hoş giden faaliyetlere karşı isteğini yitirme

Bedensel huzursuzluk

- Sürekli bir tehdit algılamasına bağlı tetikte olma hali, kolayca alarma geçme, ürkme
- Asabılık ve öfke patlamaları
- Uykuya geçme ve uzun aralıksız uyuma güçlüğü, konsantre olma veya dikkatini verme zorluğu

Travma ve kayıpları hatırlama

- Olayları hatırlatan yerler, kişiler, anlık görüntüler, sesler, kokular ve duygular
- Görüntülerin, düşüncelerin, duyguların ve bedensel tepkilerin ortaya çıkması
- Yaygın örnekler: Aniden sesler duyma, yangın kokusu alma, kurtarma araçlarının sirenleri, olayın gerçekleştiği yerler, olaydan etkilenmiş insanları görme, cenaze definleri, olayın yıl dönümü, olayla ilgili televizyon ve radyo yayınları

Yararı olacak şeyler ...

- Konuşarak başkalarından destek almak.
- Başka insanlarla zaman geçirmek.
- Oyalanmak için keyifli şeylerle uğraşmak (spor, hobiler, okumak gibi).
- Gevşeme yöntemleri uygulamak (nefes egzersizleri, meditasyon, sakinleştirici iç konuşmalar gibi)
- Yeterli uyku ve sağlıklı beslenme.
- Molalar vermek.
- Günlük yaşamı bir düzene oturtmaya çalışmak.
- Hafif fiziksel egzersiz.
- Keyifli aktiviteleri günlük planlara katmak.
- Profesyonel danışmanlara başvurmak.
- Günlük yazmak.

Yararı olmayan şeyler...

- Psikolojik baskıdan kurtulmak için alkol ya da madde kullanmak.
- Aşırı çalışmak.
- Olay hakkında düşünmekten ya da konuşmaktan şiddetle kaçınmak.
- Kendini aile üyelerinden ya da arkadaşlardan geri çekmek.
- Öfke ya da şiddet.
- Kendine dikkat etmemek.
- Aşırı yemek yemek ya da çok az yemek.
- Riskli şeyler yapmak.
- Aşırı şekilde televizyon izlemek ya da bilgisayar oyunları oynamak.
- Keyif alınan aktivitelerden uzaklaşmak.
- Başkalarını suçlamak.